

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים.
מועד הבחינה: ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מספר השאלון: קיץ תש"ע, 2010
904441
לנבחנים אקסטרניים – 05
נספח: תכנית הלימודים (לשאלון 05 בלבד)

ספרות עברית וכללית

2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים ושלושה רבעים.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה חמישה פרקים.

- פרק ראשון – שירה (שירת ימי-הביניים, שירת ביאליק, שירת המאה ה-20)
- פרק שני – סיפור קצר
- פרק שלישי – דרמה
- פרק רביעי – רומאן ונובלה
- פרק חמישי – שיר שלא נלמד

משלושת הפרקים הראשונים יש לבחור בשני פרקים, ולענות על השאלות לפי ההוראות בכל פרק (כל פרק – 28 נקודות).
הפרק הרביעי (רומאן ונובלה – 28 נקודות) והפרק החמישי (שיר שלא נלמד – 16 נקודות) הם חובה. עליך לענות על השאלות שבהם לפי ההוראות בכל פרק.

ג. חומר עזר מותר בשימוש: רשימה מודפסת של היצירות שנלמדו.

- ד. הוראות מיוחדות:
- (1) רשום בראש כל תשובה את מספר הפרק ואת מספר השאלה שבחרת להשיב עליה.
  - (2) חובה לצרף למחברת את רשימת היצירות שנלמדו.
  - (3) אין להדגים באמצעות אותה יצירה בתשובות שונות.
  - (4) שים לב לכתב, לכתוב, לפיסוק ולכללי הדקדוק.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה) רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון – שירה (שירת ימה"ב, שירת ביאליק, שירת המאה ה-20)

אם בחרת בפרק זה, עליך לענות על שתי שאלות.
על שאלה אחת משירת ימי הביניים או משירת ביאליק (שאלות 1-4),
ועל שאלה אחת משירת המאה ה-20 (שאלות 5-16)
(לכל שאלה – 14 נקודות, סה"כ – 28 נקודות)

שירת ימי הביניים

1. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

כְּתָמָר אֶת בְּקוֹמָתָךְ / שלמה אבן-גבירול

כְּתָמָר אֶת בְּקוֹמָתָךְ / וְכִשְׁמֵשׁ בְּיַפְיָתְךָ,
חֲשַׁבְתִּיךָ בְּעֵלְת צֶדֶק / אֲבִיגַיִל בְּצַדִּיקְתְּךָ –
מְצִאתִיךָ כִּי הִרְגִתִּינִי / כְּאִיזֶבֶל בְּרִשְׁעָתְךָ.
כְּלִילַת הוֹד, יְפֵת מְרָאָה / אֲנִי חוֹלָה בְּאֵהָבְתְּךָ,
וְהַעֲלֵי מִשְׁאוֹל נַפְשִׁי / וְאֵל אֲמוֹת לְעַמְתְּךָ!

היחס של הדובר לנמענת מוצג בשיר זה באמצעות ניגודים והפלגות (הפרזות).
תאר את היחס של הדובר לנמענת. הצג ניגוד אחד ושתי הפלגות, והסבר כיצד הם משקפים יחס זה.

2. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

הַתְּקַבְּצוּ, כִּי הַזְּמַן תָּמִים / שמואל הנגיד.

הַתְּקַבְּצוּ, כִּי הַזְּמַן תָּמִים / עֵתָהּ כְּקוֹ לַיְלוֹת כְּקוֹ יָמִים,
וּרְאוּ פְּנֵי אֶרֶץ אֲשֶׁר לְבִשְׁתָּהּ / סוּתֵי בְּנוֹת מֶלֶךְ מְרַקְמִים,
וּשְׁתוּ דְמֵי עֵנָב עֲלֵי נֶרְד / צִצְיוֹ כְּשֵׁנִי אוֹ כְּמוֹ דְמִים,
וּרְאוּ פְּנֵי עֲלִיוֹ אֲשֶׁר צָמְחוּ / יַחְדָּו מִחֲבָרִים וּמִתְאִימִים –
כְּפִנֵי יְפֵת תֵּאֵר מְבִשְׁמִים / דְּבָקוֹ אֵלַי פְּנִים מְאֻדָּמִים.

הצבע האדום המוזכר בשיר מופיע בגלוי ובמרומז.
הצג את הופעותיו השונות של צבע זה בשיר, והסבר את תרומתו להבנת המשמעות של השיר וליצירת האווירה שבו.

+ נספח: תכנית הלימודים (לשאלון 05 בלבד)

3. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

מת אב ומת אלול / שמואל הנגיד

מת אב ומת אלול, ומת חמם / גם נאסף תשרי ומת עמם ,
באו ימי הקור, והתירו'ש / אדם וקולו בכלי דמם .
לכן, ידידי, סב אלי רעים / כל איש ואיש יעש אשר זמם !
אמרו: חזה עבים בהגשימם / ושמע שמי מרום בהרעיקם
וראה כפור ולשון מדורה – זה / ירד וזה יעל ויתרוקם .
קומה, שתה בכוס ושוב ושתה / בכד, ובליל וגם יומם!

ציין והסבר את תיאורי הזמן בשיר.

הסבר את תרומתם לעיצוב המשמעות של השיר כשיר יין.

שירת ביאליק

4. לפניך שני שירים מאת ביאליק, ואחריהם שאלה. קרא את השיר שלמדת, וענה על השאלה.

לא זכיתי באור מן-ההפקר

לא זכיתי באור מן-ההפקר,
אף לא-בא לי בירשה מאבי,
כי מסלעי נצורי נקרתיו
ונחצבתיו מלכבי.

ניצוץ אחד בצור לבי מסתתר,
ניצוץ קטן - אך כלו שלי הוא,
לא שאלתיו מאיש, לא גנבתיו -
כי ממני ובי הוא.

ותחת פטיש צרותי הגדולות
כי יהפוצץ לכבי, צור-עזי,
זה הניצוץ עף, נתז אל-עיני,
ומעיני - לחרוזי.

ומחרוזי? תמלט ללבבכם,
ובאור אשכם הצתיו, תעלם,
ואנכי בחלפי ובדמי
את הבצרה אשלם.

זריתי לרוח אנהתי

זריתי לרוח אנהתי
ויננה החול דמעת עיני;
הרוח! אם תמציא את-אחי
אמר-לו - אוד עשן הנני.

אמר-לו: בי נבע מקור אוהה -
וייבש נטפים נטפים;
בלכבי שלהבת יקדה -
ותדעך רשפים רשפים.

ועתה מעיני כמו פצע:
רק שותת ומטפטף לפעמים;
ולכבי עוד יעשן במסתר
מגולל באפר ובדמים -

המשורר בשיר מביע תסכול ואכזבה. הסבר את הגורם או את הגורמים לתחושות אלה, ואת תרומת ציורי הלשון לעיצובם.

שירת המאה ה-20

שירי רחל

5. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

רק על עצמי / רחל

רק על עצמי לספר ידעתי,
צר עולמי כעולם נמלה,
גם משאי עמסתי כמוה
רב וכבד מפתפי הדלה.

גם את דרכי - כדרךך אל צמרת -
דרךך מכאוב ודרךך עמל,
יד ענקים זדונה ובוטחת,
יד מתבדחת שמה לאל.

כל ארחותי הליז והדמיע
פחד טמיר מיד ענקים.
למה קראתם לי, חופי הפלא?
למה כזבתם, אורות רחוקים?

המשא והמסע – כיצד הם משקפים את עולמה של המשוררת בשיר? הסבר והדגם את דבריך.

6. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

זְמַר נוֹגָה / רחל

הַחֲשֵׁמֶע קוֹלִי, רְחוּקִי שְׁלִי,
הַחֲשֵׁמֶע קוֹלִי, בְּאֶשֶׁר הֵנֶךְ –
קוֹל קוֹרֵא בְּעִז, קוֹל בּוֹכָה בְּדָמִי
וַיַּעַל לְזִמְן מְצֻנָה בְּרִכָּה?

תִּבַּל זֹר רַבָּה וּדְרָכִים בָּהּ רַב.
נִפְגָּשׁוֹת לְדָק, נִפְרָדוֹת לְעַד.
מִבְקֵשׁ אָדָם, אַךְ כּוֹשְׁלוֹת רִגְלָיו,
לֹא יוּכַל לְמַצֵּא אֶת אֲשֶׁר אָבֵד.

אַחֲרוֹן מִי כָּבֵד קְרוֹב אוֹלִי,
כָּבֵד קְרוֹב הַיּוֹם שֶׁל הַמַּעוֹת פְּרִידָה,
אַחֲפָה לְךָ עַד? כִּבּוֹ חַיִּי,
כַּחֲכוֹת רַחֵל לְדוֹרָה.

שיר זה משקף מתח בין תקווה לייאוש.

הסבר והדגם כיצד מתח זה בא לידי ביטוי בשיר. בתשובתך התייחס גם לתרומה של הארמו המקראי בשיר לעיצוב מתח זה.

7. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

מִנְגֵד / רחל

קְשׁוּב הַלֵּב. הָאֵיִן קִשְׁבָת:
הֵבֵא? הֵיבּוֹא?
בְּכָל צַפְיָה
יֵשׁ עֲצָב נָבוֹ.

זֶה מוֹל זֶה – הַחוֹפִים הַשָּׁנִים
שֶׁל נַחַל אָחָד.
צוּר הַגְּזוּרָה:
רְחוּקִים לְעַד.

פָּרֵשׁ כַּפִּים. רֵאָה מִנְגֵד
שָׁמָּה – אֵיִן בָּא,
אִישׁ וְנָבוֹ לוֹ
עַל אֶרֶץ רַבָּה.

בשיר זה מתואר מצב של כמיהה וציפייה.

הסבר והדגם כיצד מצב זה מתואר בשיר. בתשובתך התייחס גם לשתיים מדרכי עיצובו בשיר.
/המשך בעמוד 7/

8. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

פְּגִישָׁה, חֲצִי פְּגִישָׁה / רחל

פְּגִישָׁה, חֲצִי פְּגִישָׁה, מִבֵּט אֶחָד מְהִיר,
קִטְעֵי נִיבִים סְתוּמִים – זֶה דִּי...
וְשׁוֹב הַצִּיף הַכֹּל, וְשׁוֹב הַכֹּל הַסְּעִיר
מִשְׁבֵּר הָאֵשׁ וְהַדֵּי.
אֵף סֶכֶר שְׂכָחָה – בְּנִיתִי לִי מִגֵּן –
הִגָּה הִיָּה כֹּלֵא הִיָּה.
וְעַל בְּרָפִי אֶכְרַע עַל שְׂפַת אֲגָם סוֹאֵן
לְשִׁתוֹת מִמֶּנּוּ לְרִנָּה !

הסבר את שתי השורות הפותחות את הבית השני בשיר, ואת הקשר שלהן לחוויה המתוארת בשיר כולו.

שירי זלדה

9. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

צְפוּר אַחוּזַת קָסֶם / זלדה

כְּאֵשׁ הַגּוֹף הַכֵּךְ
מִט לְנֶפֶל
וְהוּא מְגַלֵּה חֲרָדָתוֹ מִפְּנֵי הַקֶּץ
לְנִשְׁמָה.
מִצְמִיחַ עֵץ הַשְּׂגָרָה הַנְּמוּךְ
שְׂאֵבֶק אֶכְלוּ
עֲלִים יִרְקִים פְּתָאִם.
כִּי מְרִיחַ הָאֵן יִפְרִיחַ
הַדוּר נֶאֱחָה
וּכְצִמְרָתוֹ צְפוּר
אַחוּזַת קָסֶם.

הסבר והדגם כיצד הלשון הציורית מעצבת את תהליך הנפשי המובע בשיר.

10. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

כְּאֶשֶׁר הָיִיתָ פֹּה / זלדה

כְּאֶשֶׁר הָיִיתָ פֹּה
וּמִבְּטֶדֶן הַחוּם מִגֵּן עָלַי
וּמִחֲשָׁבוֹתֵינוּ נוֹגְעוֹת
פְּתַע
כְּנֶף אֶל כְּנֶף.

כְּאֶשֶׁר הָיִיתָ עִמָּדִי
בְּתוֹךְ הַדְּבָרִים הַחוֹלְפִים
הָיוּ הַקִּירוֹת בְּנֵי-בַיִת קְשִׁישִׁים
שֶׁסָּפְרוּ מְעֻשִׂיּוֹת עֲתִיקוֹת
בְּעָרֵב
כְּאֶשֶׁר שְׁתִּינוּ תֵּה.

עֲכָשׁוּ הַקִּירוֹת אֵינָם מְחֻסָּה
הֵם הִסְתַּגְּרוּ בְּשִׁתְּקָתָם
וְלֹא יִשְׁגִּיחוּ בְּנִפְלִי
עֲכָשׁוּ הַקִּירוֹת סִיד וּמִלֵּט
סוֹד זָר
חוֹמֶר לֹא עוֹנֶה בְּמִנְחָה.

הסבר והדגם כיצד המשוררת מבטאת בשיר זה את תחושת האבל ואת הבדידות האופפת אותה.

11. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

שְׁנֵי יְסוּדוֹת / זלדה

הִלְהֵבָה אוֹמְרַת לְבְרוּשׁ
כְּאֶשׁר אָנִי רוֹאָה
כְּמָה אַתָּה שְׂאֲנָן
כְּמָה עוֹטָה גְאוֹן
מִשְׁהוּ בְּתוֹכִי מִשְׁתּוֹלֵל.
אֵיךְ אֶפְשָׁר לְעִבּוֹר אֶת הַחַיִּים
הַנּוֹרְאִים הָאֵלֶּה
בְּלִי שְׂמִיךְ שֶׁל טְרוּף
בְּלִי שְׂמִיךְ שֶׁל רוֹחַנִיּוֹת
בְּלִי שְׂמִיךְ שֶׁל דְּמִיוֹן
בְּלִי שְׂמִיךְ שֶׁל חֲרוּת
בְּגִאָּנָה עֲתִיקָה וְקוֹדֶרֶת.
לוֹ יְכוּלְתִי הַיִּתִּי שׁוֹרְפֶת
אֶת הַמְּמָסָד
שְׂשִׁמוֹ תְּקוּפּוֹת הַשָּׁנָה
וְאֶת הַתְּלוֹת הָאֲרוּרָה שְׁלֵךְ
כְּאֶדְמָה, כְּאוֹיֵר, כְּשֶׁמֶשׁ, כְּמִטָּר וּכְטַל.
הַבְּרוּשׁ שׁוֹתֵק.
הוּא יוֹדֵעַ שֶׁיֵּשׁ בּוֹ טְרוּף
שֶׁיֵּשׁ בּוֹ חֲרוּת
שֶׁיֵּשׁ בּוֹ דְּמִיוֹן
שֶׁיֵּשׁ בּוֹ רוֹחַנִיּוֹת
אֵךְ הַשְּׁלֵהֶבֶת לֹא תִבִּין
הַשְּׁלֵהֶבֶת לֹא תֵאֱמִין.

הלהבה מותחת ביקורת חריפה על הברוש, אך למעשה משתמעת מהשיר ומהמבנה שלו ביקורת על הלהבה עצמה. דון בטענה זו. הסבר והדגם את דבריך.

12. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

כָּל שׁוֹשְׁנָה / זְלֵדָה

כָּל שׁוֹשְׁנָה הִיא אֵי
שֶׁל הַשְּׁלוֹם הַמְּבֻטָּח,
הַשְּׁלוֹם הַנְּצָחִי.

בְּכָל שׁוֹשְׁנָה מִתְגוֹרְרֶת
צִפּוֹר סְפִירִית
שְׂשֻׁמָה "וּכְתָנוּ".

וְנִדְמָה
כִּי קָרוֹב
אוֹר הַשׁוֹשְׁנָה,
כִּי קָרוֹב
נִיחוּחָה,
כִּי קָרוֹב
שְׂקֵט הָעֵלִים,
כִּי קָרוֹב אוֹתוֹ אֵי –
קַח סִיָּה
וְחִצָּה אֶת יָם הָאֵשׁ.

השיר יוצר אווירה של אגדה שמסתורין אופף אותה.
הסבר והדגם כיצד נוצרת אווירה זו בשיר, ומהי תרומתה לבניית משמעותו.

שירי נתן זך

13. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

אָנִי שׁוֹמֵעַ מִשְׁהוּ נוֹפֵל / נתן זך

אָנִי שׁוֹמֵעַ מִשְׁהוּ נוֹפֵל, אָמַר הָרוּחַ.

שׁוֹם דְּבָר, זֶה רַק הָרוּחַ, הִרְגִּיעָה הָאֵם.

גַּם אַתָּה אָשֵׁם וְגַם הוּא אָשֵׁם, פָּסַק הַשׁוֹפֵט לְנֶאֱשֵׁם.

אָדָם הוּא רַק אָדָם,

הַסְּבִיר הָרוֹפֵא לְבָנֵי הַמְּשֻׁפָּחָה הַנִּדְהָמִים.

אָבֵל מְדוּעַ, מְדוּעַ, שְׁאֵל אֶת עֲצָמוֹ הַנֶּעֱרַר,

לֹא מֵאֲמִין לְמִרְאָה עֵינָיו.

מִי שְׁאִינוּ גָר בְּעֶמְקֵי גָר בְּהָר,

קָבַע הַמּוֹרָה לִידֵיעַת הָאֶרֶץ

לְלֹא קִשֵׁי נֶכֶר.

אָבֵל רַק הָרוּחַ שֶׁשָּׂמַט אֶת הַתְּפוּחַ זָכַר

מֵה שֶׁהֶעֱלִימָה מִבְּנֵה הָאֵם.

שְׁלֵעוֹלָם, לְעוֹלָם, לְעוֹלָם לֹא יִהְיֶה לוֹ מְנַחֵם.

שיר זה מבטא את עמדת המשורר בנוגע לאופן שבו בני אדם משתמשים במילים.

מהי עמדתו, וכיצד היא באה לידי ביטוי בשיר כולו? הסבר והדגם את דבריך.

14. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

שימו לב לסגל הרועד / נתן זך

שימו לב לסגל הרועד,
מששו את הרוח, היטב
געו בעץ. הוא ירק ובצמרת
מוריק עוד יותר והגזע
מאכל מעט אך עודו אוכל בכל פה
את לשד האדמה שאיננה
נראית כאן לעין בעיר.
שימו לב, ממשו, געו היטב. כפלים
לשאוף את האור, להאיר
כל ענן. הוא עובר. והלילה
לא יאחר.

מה מייצג העץ בשיר? הסבר והדגם את דבריך.
בתשובתך התייחס גם לזיקה של העץ לעצמים אחרים המוזכרים בשיר.

15. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

צפור שנייה / נתן זך

ראיתי צפור רבת יפי.
הצפור האתה אותי.
צפור רבת יפי כזאת לא אראה עוד
עד יום מותי.
עבר אותי אז רטט של שמש.
אמרתי מלים של שלום.
מלים שאמרתי אמש
לא אמר עוד היום.

שיר זה משקף את התובנה של המשורר על הזמן החולף.
הסבר והדגם כיצד מעוצבת תובנה זו בשיר.

16. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

נגד פְּרָדָה / נתן זך

החֵטְט שְׁלִי הוּא נְגֵד פְּרָדָה.
לְכֵן, כִּךְ אָמַר, לֹא יִסַּע עוֹד, אֵינִי
רוֹצֵה לְהַפְרֵד מִבְּתוֹ הַיְחִידָה. הוּא בְּהַחֲלֵט
נְגֵד פְּרָדָה.

פְּעַם נִפְרַד מֵאֲשָׁתוֹ וְאוֹתָהּ
שׁוֹב לֹא רָאָה (אוֹשְׁוִיץ). נִפְרַד
מִשְׁלֵשׁ אַחִיוֹתָיו וְאַף אוֹתָן
לֹא רָאָה (בוֹכְנָנָאֵלֶד). פְּעַם
נִפְרַד מֵאִמּוֹ (אָבִיו מֵת בְּשִׁיבָה
טוֹבָה) עֶכְשָׁו הוּא
נְגֵד פְּרָדָה.

בְּכַרְלִין הוּא הָיָה
מוֹדְעוֹ וְיִדְיָדוֹ שֶׁל אָבִי. הֵם בְּלוּ בְּנְעִימִים
בְּכַרְלִין הֵי יָא. אוֹתָהּ תִּקְוָפָה
תְּלָפָה, אָרוּרָה. מַעֲתָה
לְעוֹלָם לֹא יִסַּע. הוּא
בְּהַחֲלֵט
(אָבִי מֵת בְּיַנְתִּים)
נְגֵד פְּרָדָה.

הסבר את הקשר בין חוויות קשות שחווה החייט בעבר לפי השיר, ובין התנהגותו ורגשותיו בהווה. בתשובתך התייחס גם לשתן דרכים המעצבות קשר זה.

פרק שני – סיפור קצר

אם בחרת בפרק זה, ענה על שתיים מהשאלות 17 - 19 (לכל שאלה – 14 נקודות)

שים לב: בשאלות 17-18 אין לענות על פי סיפורים קצרים מאת ש"י עגנון.

17. על ההיקף המצומצם של הסיפור הקצר הוא מאפשר למחברו להציג תמונת עולם מורכבת. תמונת עולם זו נבנית באמצעים שונים כמו שיח פנימי, חלומות, עיצוב סביבה, ניגודים, אנלוגיות, מוטיבים, סמלים.
הסבר כיצד שניים מאמצעים אלה תורמים לבניית מציאות אנושית מורכבת בסיפור קצר שלמדת.

18. בחר בסיפור קצר שלמדת שבמרכזו דמות המתקשה להתמודד עם נסיבות חייה או עם המקובל בסביבתה.
במה מתבטאים קשייה של הדמות, כיצד היא מתמודדת אִתם, ומה אפשר ללמוד מכך על החברה הסובבת אותה? הדגם את דבריך.

"חיזו בטטה" / סמי ברדוגו

19. תאר את היחס המורכב של אדוארד לאמו ואת אופי הקשר ביניהם, והסבר כיצד הם משפיעים על תהליך ההתבגרות שלו.

פרק שלישי – דרמה

אם בחרת בפרק זה, ענה על אחת מהשאלות 20-21 (28 נקודות).

שים לב: בשאלות 20-21 אפשר לענות רק על פי מחזה מודרני (מחזה מהמאה ה-19 או מהמאה ה-20)

20. ברבים מהמחזות המודרניים הדיאלוגים ממחישים דווקא היעדר קשר אמיתי בין הדמויות. תאר שני דיאלוגים מהמחזה המודרני שלמדת, והסבר כיצד כל אחד מהם ממחיש את היעדר הקשר האמיתי בין הדמויות.

21. שינויים היסטוריים, חברתיים או שינויים בחיים מאלצים יחידים או קבוצות לבחון מחדש את זהותם, את תפיסת עולמם ואת היחסים שלהם עם הסביבה שבה הם חיים. הסבר קביעה זו על פי המחזה המודרני שלמדת, בסס את תשובתך על שתי דוגמאות מהמחזה.

פרק רביעי – רומאן ונובלה

שים לב: פרק זה הוא חובה.

מפרק זה, ענה רק על אחת מהשאלות 22 - 25 (28 נקודות)

הדבר / אלבר קאמי – שאלות 22 - 23

22. "בן אדם הוא לא רעיון", אומר רייה. הסבר כיצד אמירה זו משקפת את דמותו של רייה. בסס את תשובתך על שני אירועים מהרומאן שממחישים אמירה זו. תאר שלושה גילויים כאלה, והסבר את תרומתם למשמעות הרומאן.

23. הנסיבות הקיצוניות והאיומות המתוארות ברומאן **הדבר** מעמידות למבחן יחסי אנוש נעלים כמו אהבה, ידידות, נאמנות והיחלצות לעזרה. הסבר והדגם קביעה זו. בתשובתך התייחס למעשיהן ולדבריהן של שתי דמויות מהרומאן.

שים לב: בשאלות 24-25 אין לענות על פי הדבר מאת אלבר קאמי.

רומאן עברי, נובלה עברית, רומאן מתורגם, נובלה מתורגמת – שאלות 24-25

24. הסבר כיצד עיצוב הדמויות ותיאור היחסים ביניהן משקפים סוגיות חברתיות או ערכיות ברומאן או בנובלה שלמדת. בתשובתך התייחס לשתי סוגיות.

25. ברבים מן הרומאנים והנובלות מתוארות דמויות הנתפסות כ"אחרות" על ידי החברה שבה הן חיות. בחר בדמות אחת כזאת מרומאן או מנובלה שלמדת, הסבר במה דמות זו נתפסת כ"אחרת", ותאר את מערכות היחסים שלה עם הסובבים אותה.

פרק חמישי – שיר שלא נלמד

פרק זה הוא חובה – ענה על השאלה 26 (16 נקודות).

26. קרא את השיר שלפניך מאת עינה ארנדל, וענה על שני הסעיפים א-ב שאחריו.

בית 1 בפיונים פְּכָר מְצֻטְבָּרִים כְּלִי הָאֶכֶל הַעֲזוּבִים,

וְעַל הַמְרֻצְפוֹת מְתַעֲוֶרְרוֹת שִׁירוֹת שֶׁל נְמָלִים לְהַמְשִׁיךְ אֶת הַמְצָעַד,

וּבֵין בְּנֵי הַמְּנִיחַ רֹאשׁ עַל הַשְּׁלֶחֶן לְיַד שְׁלִי

נִבְצָע מְרַחֵק כְּמוֹ פְּרוּסָה שֶׁל לֶחֶם.

בית 2 בְּרַךְ אוֹתוֹ בְּבִרְכָה שֶׁל הָאֲבוֹת,

בְּרַךְ אוֹתוֹ בְּבִרְכָה שֶׁל הַגְּבָרִים,

כְּמוֹהָ לֹא אוֹכֵל לְתַת לוֹ.

בית 3 אָבֵל לְהֶאֱפִיל עַל לְחֵייו נְשִׁיקוֹת שֶׁל צְפָרִים,

אֶהְבָּה שֶׁל בְּקָר, צְמִיד עַל הַזְרוּעַ

וּבְנֵי יִזְלַג אֶל הַשָּׁנִים שְׁלוֹ

כְּמוֹ מִי סָבַר.

(מתוך ספר השירים שירי אהבה לימים רעים, 2008)

בשיר יש גילויים של קרבה וש ריחוק ביו אם לבנה.

א. כיצד גילויים אלה מעוצבים בכל אחד משלושת בתי השיר? נמק והדגם את דבריך.

(10 נקודות)

ב. הסבר את תפיסת האימהות בשיר כפי שהיא עולה מגילויים אלה. (6 נקודות)